

ที่ นค ๐๐๑๙.๓/ ๑๕๒๓๖

ศาลากลางจังหวัดหนองคาย
ถนนมิตรภาพ นค ๔๓๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔

เรื่อง การดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๘ พรรษา

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดหนองคาย ที่ นค ๐๐๑๙.๓/ว ๑๖๒๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย กรอบแนวทางการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดหนองคายให้อำเภอ มอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ศึกษารายละเอียดโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะสงฆ์ สร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ชุมชนและภาคีการพัฒนา ประสานวัดเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการฯ และรายงานผลการดำเนินโครงการฯ ให้จังหวัดทราบอย่างต่อเนื่อง ทุกวันที่ ๒๐ ของเดือน ในกรณีนี้ กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้จังหวัดทราบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานตามโครงการฯ นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จังหวัดหนองคายจึงให้อำเภอมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนศึกษากรอบแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานตามโครงการฯ

๒. รายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบ จากเดิมให้รายงานทุกวันที่ ๒๐ ของเดือน เปลี่ยนเป็นให้รายงานทุกวันที่ ๑๐ ของเดือน โดยเริ่มรายงานในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

นายไพโรจน์ โสภาพร
พัฒนาการจังหวัดหนองคาย ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
โทร./โทรสาร ๐๔๒ ๔๑๑๑๘๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อพัฒนารูปแบบและนำแนวคิดของ ๕ ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย ลงสู่บริบทของวัดและชุมชน และหลักความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

๒. เพื่อส่งเสริมให้วัดและชุมชนเป็นพื้นที่ต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ พื้นที่การเรียนรู้ พื้นที่พัฒนาจิตใจและปัญญา

๓. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในสังคมไทย ได้สร้างพลังชุมชนแล้วเกิดภูมิปัญญาในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่ เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและความรับผิดชอบต่อกลุ่มและสังคม ร่วมกัน ทำให้เกิดอาชีพและมีรายได้แก่ชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๔. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกและจิตอาสา ในการพัฒนาวัดและชุมชนให้เป็นต้นแบบของครัวเรือน และภายในบริเวณวัด คือ “หน้าบ้านน่ามอง ในบ้านน่าอยู่ คนอยู่ในบ้านน่ารัก ล้อมรักรด้วยผักสวนครัว สวนพลัง พัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน”

๒. หลักการ/วิธีการดำเนินการตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ใช้แนวทางการปฏิบัติด้วยกระบวนการ ๓ ๕ ๗ ๙ (๓ พันธกิจ ๕ ส ๗ ขั้นตอน ๙ แนวปฏิบัติในการพัฒนาพื้นที่) ของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคมเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนากิจกรรมและพื้นที่ทางกายภาพของวัดและชุมชน โดยให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ประสานประชาชนที่มีจิตอาสา เช่น ผู้นำกลุ่ม องค์กร เครือข่ายและอาสาสมัครในงานพัฒนาชุมชน ให้ความร่วมมือสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมตามโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. การจัดการพื้นที่ทางกายภาพ

๑.๑ การออกแบบผังแม่บทและการปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อฟื้นฟูความศักดิ์สิทธิ์ สันติภาพ และความศรัทธาในพื้นที่วัดทั่วประเทศ ดังนี้

๑.๑.๑ การออกแบบผังแม่บท และจัดทำแผนพัฒนากายภาพของวัด เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่และอาคารอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการวางแผนและออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

๑.๑.๒ การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการพื้นที่สีเขียว พื้นที่สาธารณะโดยมุ่งเน้นการจัดการพื้นที่ทางกายภาพของวัดให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนและเป็นที่พักกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพิ่มพื้นที่สีเขียวของวัดให้เป็นสถานที่เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้วัดมีพื้นที่สาธารณะสำหรับคนทั่วไปที่เข้ามาในวัด มุ่งเน้นการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา การเดินทางพักผ่อนเพื่อให้รู้ว่าพื้นที่ของวัดเป็นพื้นที่ของทุกคน

๑.๑.๓ การออกแบบและการจัดการอาคารอนุรักษ์สถาปัตยกรรม ให้วัดมีการจัดการเพื่ออนุรักษ์อาคาร อนุรักษ์สถาปัตยกรรมของวัดเพื่อทรงไว้ซึ่งคุณค่าของอาคารแบบดั้งเดิม โดยมีการออกแบบ การปรับปรุง การใช้เทคนิคและกระบวนการอนุรักษ์ตามแนวคิดของอาคารแต่ละยุคสมัย เป็นต้น

๑.๒ การจัดการสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่และโครงสร้างพื้นฐานของวัดและชุมชน

๑.๒.๑ การจัดการขยะ ของเสีย น้ำเสียและบริเวณที่สกปรก โดยให้วัดและชุมชนได้มีการพัฒนาระบบการจัดการขยะของเสีย และน้ำเสียภายในชุมชนและวัด เริ่มตั้งแต่การคัดแยกขยะ ของเสีย การมีถังหรือภาชนะรองรับการทิ้งขยะของคนเข้ามาในวัดและชุมชน พระภิกษุ สามเณรและประชาชนทั่วไป ตลอดจนจน การให้ความรู้เรื่องความสะอาด การเป็นระเบียบเรียบร้อย

๑.๒.๒ การจัดการพื้นที่ห้องน้ำลานจอดรถให้วัดและชุมชนมีการจัดพื้นที่ห้องน้ำลานจอดรถให้มีความสะอาด สวยงามเป็นสัดส่วน มีการดูแลห้องน้ำและระบบการจอดรถ เช่น การนำป้ายบอกเพื่อให้ประชาชนเข้าใจและมีระเบียบในการจอดรถ และการใช้ห้องน้ำ

๑.๒.๓ การจัดการสวนพุทธธรรม สวนสมุนไพร สวนสุขภาพให้วัดที่มีความพร้อม มีการจัดการสวนพุทธธรรม รวมทั้งสวนสมุนไพร สถานที่บริการสุขภาพ เพื่อให้เป็นที่เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาด้านสุขภาพ และการสร้างความสงบให้กับบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้

๑.๒.๔ การจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมให้วัดและชุมชนมีการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน ลดการใช้ขยะและมีการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลัก ๕ ส และ ๓ R เป็นต้น

๑.๒.๕ การจัดการพื้นที่บำเพ็ญกุศล เช่น อุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ หรือพื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีความสะอาด เหมาะสมต่อการบำเพ็ญกุศลให้มีความเรียบร้อย เพื่อปลูกฝังศรัทธาและสร้างปัญญาตามหลักพระพุทธศาสนา

๒. การจัดการพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้

เป็นการดำเนินการให้วัดและชุมชนได้มีการจัดการพื้นที่ทางสังคมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และกิจกรรมเชิงพุทธที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนากิจกรรมทางสังคม เช่น

๒.๑ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีพุทธ เช่น การทำจิตอาสาของคนในชุมชน การจัดการพื้นที่ส่งเสริมสุขภาวะเป็นลานวัด ลานกีฬา ลานวัฒนธรรม ลานกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด การจัดกิจกรรมเชิงประเพณีของสังคมไทย การทำบุญตักบาตร

๒.๒ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในวัดและชุมชน เช่น การบวชป่า การอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ การปลูกป่า ปลูกผักสวนครัวสอดคล้องกับโครงการโคก หนอง นา โมเดล

๒.๓ การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง และประเพณีต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ที่สำคัญทางศาสนาหรือขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น “ฮีดลีสอง คองลีสี่” หรือวันหยุดชดเชย เป็นกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๔ การจัดกิจกรรมของจิตอาสา ในการเป็นต้นแบบของครัวเรือน เช่น “หน้าบ้านน่ามอง ในบ้านน่าอยู่ คนอยู่ในบ้านน่ารัก ล้อมรั้วด้วยผักสวนครัว สวนพลั่งอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน”

๓. การจัดการพื้นที่ทางจิตสาธารณะและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาความยากจน

เป็นกระบวนการจิตสาธารณะและภูมิปัญญาชุมชนเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ในพื้นที่จากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชุมชน

๓.๑ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคง ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การหาช่องทางการตลาดเพิ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19)

๓.๒ การรณรงค์นุ่งผ้าไทยใส่บาตร ในวันสำคัญทางศาสนาและสอดคล้องกับมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้และสวมใส่ผ้าไทย เพื่อเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ลดปัญหาความยากจนในครัวเรือน

๓.๓ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนส่งเสริมสนับสนุนการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในทุกระดับ เช่น กิจกรรมของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงโครงการสัมมาชีพชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมหนึ่งผลิตหนึ่งตำบล (OTOP) ตามแนวทางการพัฒนาชุมชน อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นต้น

๔. เป้าหมาย

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ ๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ จำนวน ๔๑,๔๐๖ วัด เพื่อให้วัดและชุมชนมีเศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ทำให้เกิดผลของกิจกรรมการขับเคลื่อน ดังนี้

๔.๑ ได้มีการพัฒนารูปแบบและนำแนวคิดของ ๕ ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐานและสร้างวินัย ลงสู่บริบทของวัดและชุมชนโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

๔.๒ ได้ส่งเสริมให้วัดและชุมชนเป็นพื้นที่ต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ การเรียนรู้ การพัฒนาจิตใจและปัญญา

๔.๓ ก่อให้เกิดภูมิปัญญาในชุมชนการสร้างผลิตชุมชน แปรรูปผลิตชุมชนและยกระดับผลิตภัณฑ์ให้เกิดกลุ่มอาชีพต่าง ๆ พัฒนาเป็นกลุ่ม (OTOP) เพื่อสร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่าย แก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชน

๔.๔ คริวเรือนดำเนินกิจกรรมตามแนวทาง “หน้าบ้านน่ามอง ในบ้านน่าอยู่ คนอยู่ในบ้านน่ารัก ล้อมรั้วด้วยผักสวนครัว สาธิตพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน”

๕. วิธีดำเนินการ

โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นการจรจรและดำรงไว้ ซึ่งพระพุทธศาสนาเป็นหน้าที่ของพุทธบริษัท ๔ ทั้งฝ่ายพุทธจักรและฝ่ายอาณาจักรต้องคอยเกื้อกูลและสนับสนุน ซึ่งกันและกัน ประกอบกับการนับถือศาสนา คำสอนของศาสนาและพิธีกรรมทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของ จาริตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีนำไปสู่สังคมอยู่เย็น เป็นสุข เพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ ให้ความร่วมมือกับมหาเถรสมาคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในการดำเนินการโครงการดังกล่าว

๕.๒ ให้ขอคำปรึกษาหารือจากเจ้าคณะจังหวัด หรือเจ้าคณะอำเภอ หรือเจ้าคณะตำบล หรือเจ้าอาวาสวัด แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่กำหนดให้ครอบคลุมทุกวัด

๕.๓ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนส่งเสริมระบวนการดำเนินงานโดยให้ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน กลุ่มองค์กร ผู้นำท้องถิ่น/ท้องที่ ประชาชนจิตอาสา พุทธศาสนิกชน เข้ามามีส่วนร่วมในขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาชุมชนและวัดให้เป็นสถานที่สลับ پایตามวิถี ๕ ส สร้างความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้

๕.๔ ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมในวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ไทย ได้แก่ วันฉัตรมงคล วันวิสาขบูชา วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี วันอาสาฬหบูชา วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และวันแม่แห่งชาติ วันคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร วันปิยมหาราช วันรัฐธรรมนูญ และวันสิ้นปี

